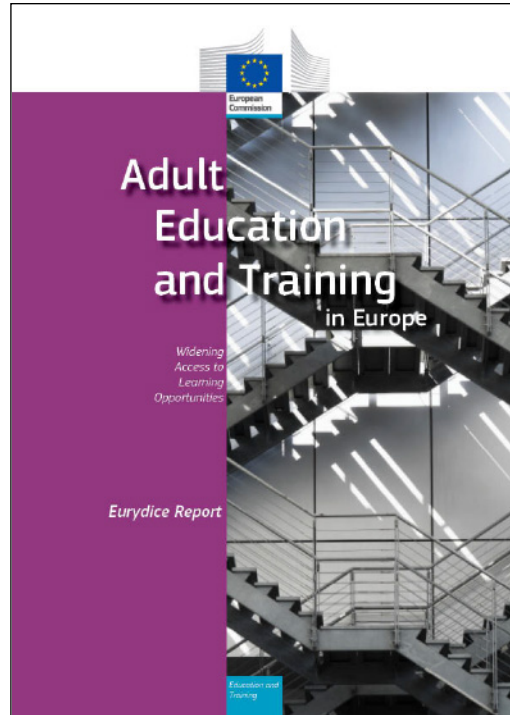

European
Commission

Eurydice – истакнути делови студије

Образовање и обуке одраслих у Европи: повећање доступности прилика за учење

Какво је образовно постигнуће популације одраслих људи у Европи? Које језичке, математичке и вештине информационо-комуникационих технологија имају одрасли Европљани? Да ли сви одрасли подједнако користе предности и могућности целоживотног учења? Подаци који пружају одговоре на та питања представљају полазну тачку за извештај мреже *Eurydice*, *Образовање и обуке одраслих у Европи: повећање доступности прилика за учење*, којим се одсликава стање образовања и обука одраслих у Европи.

Заснован на приоритетима обновљене европске агенде у подучавању одраслих (2011), извештај је усредсређен на

политике и мере којима се обезбеђује довољан приступ могућностима за учење одраслим људима чије вештине и квалификације не одговарају потпуно тренутним захтевима тржишта рада и друштва. На тај начин, извештајем је обухваћена шира перспектива јер сагледава и истражује већи број међусобно повезаних области. Почев од избора контекстуалних показатеља образовања и обука одраслих, извештајем се испитују обавезе које проистичу из националних политика у вези са подучавањем одраслих, главним врстама јавно подржаних програма, флексибилношћу у учењу, путањама напретка, иницијативама за информисање јавности и служби каријерног вођења и наменском финансијском подршком.

Извештајем је обухваћено 35 националних образовних система из 32 европске земље (све државе чланице Европске уније, Исланд, Лихтенштајн, Норвешка и Турска). Заснован је на неколико извора података, при чему су примарни извор информације које је *Eurydice* мрежа прикупила у току 2014. године. Осим информација из извора *Eurydice* мреже, извештајем су обухваћени статистички подаци из међународних анкета и резултати већег броја истраживачких пројеката.

Ови истакнути делови пружају кратак приказ изабраних тема које се обрађују у извештају.

Шта је Eurydice

Задатак *Eurydice* мреже је да разуме и објасни како су различити европски образовни системи организовани и како раде. Мрежа пружа описе националних образовних система, компаративне студије посвећене одређеним темама, показатеље и статистичке податке. Све публикације *Eurydice* су као бесплатне доступне на вебсајту *Eurydice* или се у штампаној форми могу добити на захтев. У свом раду мрежа *Eurydice* тежи да промовише разумевање, сарадњу, поверење и мобилност на европском и међународном нивоу. Чине је националне јединице из европских земаља, а мрежом координише и управља Извршна агенција ЕУ за програме у области образовања, медија и културе. За више информација о мрежи *Eurydice* видите на <http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice>

Цела студија

Образовање и обуке одраслих у Европи: повећање доступности прилика за учење доступна је на енглеском језику на веб-сајту *Eurydice* http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php.

Штампани примерци извештаја

могу се добити упућивањем захтева на: eacea-eurydice@ec.europa.eu.

Контакт

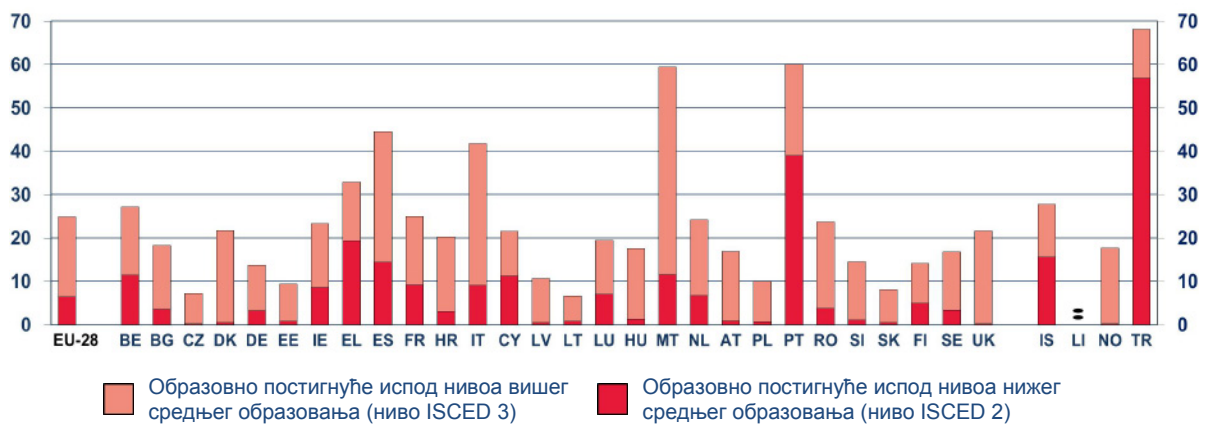
Wim Vansteenkiste,
Комуникација и публикације:
+32 2 299 50 58

Око 70 милиона одраслих људи у Европи има образовно постигнуће испод нивоа вишег средњег образовања.

Један начин процене знања и вештина у европској привреди је да се сагледа образовно постигнуће популације одраслих људи. Доступни статистички подаци показују да отприлике једна од четири одрасле особе у ЕУ, старости од 25 до 65 година, што значи око 70 милиона људи, нису завршили ниједан облик формалног образовања изнад нивоа нижег средњег образовања. Том цифром је

обухваћено око 20 милиона људи који су напустили образовни систем само са завршеном основном школом. Јужноевропске земље имају најниже образовно постигнуће одрасле популације. Такође, постоје и значајне разлике између генерација, при чему млађа одрасла популација у просеку има значајно већи ниво образовног постигнућа од старије популације.

Одрасли (25–64) са образовним постигнућем испод нивоа вишег или нижег средњег образовања (%), 2013.

Извор: Eurostat (EU LFS)

Отприлике једна од пет одраслих особа у Европи има низак ниво развијености читалачке и математичке писмености, а готово једна од три има врло низак степен развијености ИКТ вештина или их уопште не нема.

Иако је образовно постигнуће важан показатељ људског капитала у једном друштву, оно није увек валидна замена за мерење вештина у различитим контекстима. Посебно, вештине стечене у образовном систему могу да застаре ако се не одржавају или, с друге стране, људи који имају низак степен формалног образовног постигнућа могу да стекну широк распон вештина у различитим животним и радним искуствима. У датом контексту, OECD-ова Анкета о вештинама одраслих људи (PIAAC), којом се непосредно процењују нивои вештина одрасле популације (старости од 16 до 65), открива нове погледе када је реч о поређењу

људског капитала међу земљама. У просеку, од 17 земаља ЕУ које су учествовале у првом кругу анкете, 19,9% и 23,6% одраслих има низак ниво постигнућа када је реч о читалачкој и математичкој писмености. Штавише, и анкета PIAAC и статистички подаци Информатичког друштва ЕУ указују на чињеницу да 30% одраслих људи у ЕУ има врло низак степен развијености ИКТ вештина или их уопште нема. Осим тога, други извор указује на то да скоро половина свих одраслих људи у Европи сматра да њихове ИКТ вештине не задовољавају потпуно тренутне захтеве тржишта рада.

Одрасли са највећим потребама у области образовања и обука имају најмање могућности да искористе целоживотно учење.

Учешће у образовању и обукама одраслих одређује неколико фактора, посебно образовно постигнуће, статус запослености, категорија занимања, старост и вештине: мања је вероватноћа да ће одрасли људи са ниским степеном квалификација или без икаквих квалификација, они са

нискоквалификованим занимањима, незапослени и економски неактивни људи, стари људи и неквалификовани учествовати у целоживотном учењу. Другим речима, одрасли људи којима су образовање и обуке најпотребнији имају најмањи приступ могућностима за целоживотно учење.

Иако се у политикама истиче приступ целоживотном учењу за најосетљивије групе, у њима се ретко када дефинишу одређени циљеви који треба да се постигну.

Истраживање мреже *Eurydice* показује да се подршка намењена одраслим људима са ниским степеном основних вештина или недовољним квалификацијама данас најчешће интегрише у политике земаља, често као део политике образовања и обука, али и као део ширих привредних реформи или, тачније, као део стратегија за запошљавање. Међутим, иако документи политике уобичајено садрже експлицитне референце о промовисању приступа образовању и обукама за различите осетљиве групе ученика, у њима се ретко када наводе

одређени циљеви који треба да се постигну. Из тог разлога, чак и када постоје поступци за праћење и процену, њима се не сагледавају нужно најбитнија питања која погађају људе са ниским нивоом основних вештина и квалификација. Тиме се отвара питање да ли стратегије и политичке агенде земаља имају стваран потенцијал да повећају могућности за целоживотно учење нискоквалификованих одраслих радника и других осетљивих група. Ту област треба додатно истражити.

Постоји велики број препрека које могу да спрече одрасле људе да учествују у целоживотном учењу – оне завређују пажњу политике.

Анкета о образовању одраслих показује да су препреке за учешће одраслих у учењу често повезане са временским ограничењима, или због породичних обавеза или због радног времена, али финансијска ограничења или недостатак „предуслова“ (на пример, одговарајуће квалификације за упис) такође могу да спрече људе да учествују у целоживотном учењу. Ако се конкретно посматрају препреке које су пријавили нискоквалификовани одрасли радници (тј. одрасли људи са образовним постигнућем испод нивоа вишег средњег образовања), у просеку, 21,8% испитаника види своје

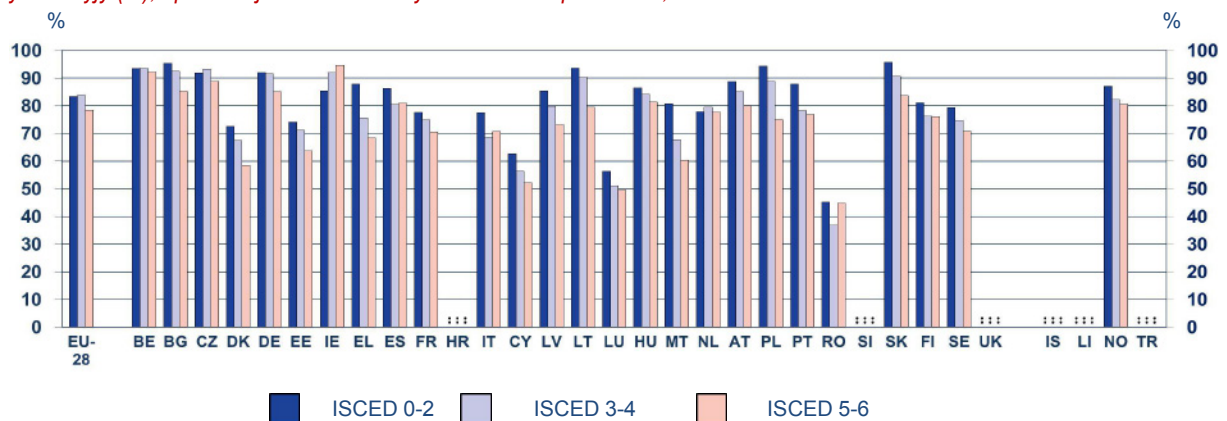
породичне обавезе као препреку за учешће у образовању и обукама, 13,6% пријављује проблеме са усклађивањем образовања са радним временом и обавезама, 13,3% указује на финансијске проблеме а 7,1% истиче питање недовољних „предуслова“. Повећање флексибилности програма (на пример, учењем на даљину, поделом на модуле, алтернативним путањама за упис или признавањем неформалног и информалног учења) и разматрање њихове финансијске приступачности зато представљају аспекте који захтевају пажњу политике.

Информисање одраслих и њихово упознавање са предностима целоживотног учења представљају један од кључних изазова.

Око 80% одраслих, који не учествују у образовању и обукама, не показују интересовање да се укључе у организоване активности за учење. То показује да је недостатак интересовања далеко најчешћи разлог због којег они не учествују. У готово свим земљама недостатак интересовања је уочљивији код одраслих чији је ниво

образовног постигнућа испод нивоа високог образовања него код високообразованих одраслих. Осим тога, људи са нижим степеном образовног постигнућа ређе ће потражити информације о могућностима за учење од људи који имају виши ниво образовног постигнућа.

Одрасли (25–64) који нису учествовали у образовању и обукама и који су назначили да нису заинтересовани да учествују (%), према највишем степену стеченог образовања, 2011.

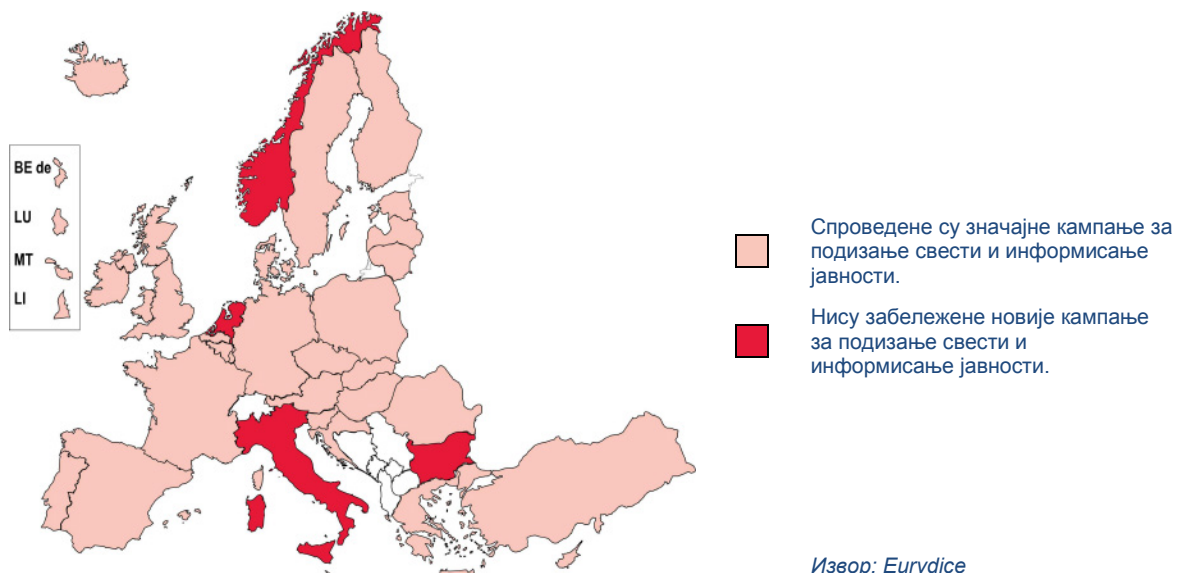
Извор: Eurostat (AES)

Иницијативе информисања јавности су широко заступљене, али се мало зна о њиховој делотворности у информисању људи са ниским степеном квалификација или без квалификација.

Недостатак интересовања за целоживотно учење и ограничена самоиницијатива у потрази за информацијама о могућностима за учење указују на потребу да се уложи напор и допре до одраслих који на тај начин могу да добију информације о доступним видовима учења или да сарађују у креирању нових видова који ће бити осмишљени према њиховим потребама. Јавни органи у већини

земаља свесни су потребе да треба да интервенишу приликом информисања одраслих и да их мотивишу да учествују у целоживотном учењу. Заиста, у последњих пет година, највећи број земаља је спровео значајније кампање за подизање свести и информисање јавности. Ипак, утицај тих иницијатива на учешће најосетљивијих група се ретко када процењује.

Кампање за подизање свести и информисање јавности намењене одраслима, 2009–2014.

Извор: Eurydice

Цела студија *Образовање и обуке одраслих у Европи: повећање доступности прилика за учење* доступна је на енглеском језику на веб-сајту Eurydice: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/thematic_reports_en.php

За додатне информације видети: Eurypedia: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurypedia_en.php